

(המשך מעמוד 6)

מוסדות פתוחים. האסירים נותנים מלת-כבוד שלא יימלטו. אם נמלט מישור, היתה עובר לביית-סוהר בעל משטר חמור יותר - התוצאה - מקרים של בריחה מבית-הסוהר נדירים ביותר. בכל בתי-הסוהר האירופיים יש לאסיר רים פרחים בחדריהם, בדים מהם יש לאסירים מכשירי רדיו, חדר מישחקים, חדר-אוכל משותף, ספרים למכירה, מנגנון מסועף של שלטון עצמי דימוקרטי. העקרון היסודי: בית-הסוהר בא לתקן את העברין, לא למרר את חייו.

במיוחד נתרשם רם סולומון מדגמרת, ארץ שהיתה אף היא פעם שוממה, נבנתה בעבודה קשה של דורות, הפכה גן-עדן של עשר וקדמה.

800 אסירים, 340 מקומות. כי שחור סולומון לארץ, התישב לכתוב דו"ח מפורט ולהסיק מסקנות מרחיקות לכת לגבי ארגון שרות בתי-הסוהר בישראל בעתיד, נזכר באופן אכזרי שהמצב בארץ שונה עדיין: כדי להקל על הצפיפות העצומה בבתי-הסוהר, בהם מתגוללים אסירי רים רבים על הארץ, נאלץ לפתוח מיד שני בתי-סוהר נוספים (בחופיה ובבית שאן), שירחיבו עוד יותר את הפצעי.

הקו הכללי של המלצותיו: תיקון הדרגתי של המשטר בבתי-הסוהר, הקמת בתי-סוהר פתוחים, ללא שמירה וגדרות, לעבריינים שעברה עבירה ראשונה.

יסוד כל התיקונים: איחוד המחלקות המספלות באסירים, החל משרות בתי-הסוהר (השייך למשרד המשטרה) ועד לשרות המבחן ומוסדות העבריינים הצעירים (השייכים למשרד הסעד), במינהל אחד. מקומו הנוכחי של מינהל כזה במבנה המנגנון הממשלתי: במשרד המשפטים.

משפט

מכונות מושל-המחוז

למעלה שלש שנים חלפו מאז יצאו האנגלים את הארץ ונפסקה פעולת המח' תרת. אך בית המשפט המחוזי בתל-אביב היה השבוע עסוק מאד בשאלה, שיונה העלה את פרשת חטיפת המכונות של האצ"ל. סטגלי לורנס, מי שהיה מושל המחוז ("לודי") והתגורר ביפו והנמצא עתה באנגליה תובע את מכונות, שהותר רמה בשעתה על ידי האצ"ל.

3 יעניית בן ציבורי. כמה חדשים לפני פרוץ המלחמה נסע לורנס במכוניתו בדרך יפו-תל-אביב, כאשר מספר אנשים רעולי פנים עצרוהו, הוציאוהו מן המכונית, הביאוהו לגן ציבורי ושם הח' זיקו אותו במשך שלש שעות. החוקת

בנימין טומקביץ, תובע הרכילות הגיעה לשיא

העציר בגן היתה מחושבת לכך, שלא יספיק להודיע למשטרה בטרם סולקה המכונית.

סטגלי לורנס יצא את הארץ, לא חשב על המכונות, היה שמח שנשאר בחיים. אולם כעבור שנה כתב לו אחד ממכירי מל אביב, כי ראה את מכונתו נוסעת לה לתומה בחוצות העיר. היידו התענין לדעת מיהו בעלה וגילה כי הנוסע כיום במכונת זו הוא מר מאיר קיים מחיפה. לורנס שלח מכתב לעורך דין תל אביבי וביקש את התערבותו. בינתיים הקפידה המשטרה את המכונות ומחכה להחלטת בית המשפט.

* כרגע אסירים 600 אי-שבבתי-הסוהר, 200 (מהם אסירים פוקטים) בתחנות משי-סרה. בני הסוהר הקיימים נודעו לקלוט, בסך הכל, 340 אסירים. ** חוקרי העולם הזה, שחקרו בשעתו את הנתיים בבתי הסוהר, הגיעו בשנת 1920 למסקנות דומות (העולם הזה, 6.91.692).

מר קייס טוען טענה משלו. הוא לא שדד את המכונות, אלא רכש אותה מאיש אחד במחיר הגון. ואף שילם מס לממש"ל. ואילו אותו איש קנה אותה מאיש הגנה שטיפל בשעתו ברכוש נטוש. לבסוף התעוררה בבית המשפט שאלה עקרונית: באיזו מדה רשאי אדם לתבוע רכושו בהיותו מרוחק מן הארץ. באכזה הנתבע טוען, כי על לורנס להופיע בבית המשפט.

הדמאי ישב במלון

שבע שעות ישב החוקר על התיק משה פריימן. משסיים לכתוב, נאנח קשות. זה היה שלשה ימים לאחר שפריימן נעצר במלון בצפת כשהוא משחק ברידג' לתור מו. שלשה שבועות חיפשה אותו המש"טרה, אף שלחה מכתבי אזהרה למש"ט רות בחוף לארץ.

אין בתולדות החקירות בארץ משהו שידמה להו ולטכניקה של התרמית המיוחסת לפריימן (בעקבות כמה עשרות תלונות).

בן בית בפרוודור. הדבר התחיל לפני חדשים רבים. פריימן שבא לישראל לפני שלש שנים מפולין התקשר עם ער לים חדשים. האו היה בעל יזמה ותנופה מסחרית ואילו להם היה דרוש דבר אחד: שכון. הוא החל לטפל בענין זה, נהג כמו שנהגים נוהגי שיכון אחרים, אמר, כי השכון הולך ומוקם מטעם הסוכנות בקרית שלום (אבו כביר). לא לקח כסף אלא לאחר שהמעונינים באו למקום נוכח-חו לדעת, שאמנם נכון הדבר: הולכים ומוקמים שם בתים. הואיל והיו שם עוד או אלה בתים שטרם נמסרו לעולים הוב' טחו הללו למעונינים ממורת סכומי כסף, המשתכנים סברו כי לאיש קשרים מצוי-נים בסוכנות. הראיה: הוא היה מקבל במשרדי הסוכנות בתל-אביב (בפרוודור), תוך כדי משא ומתן היה נכנס לאיזה חדר ויוצא מדלת אחרת. היה ברור, כי האיש הוא בן בית בסוכנות, העולים נתנו כספים. כך הכל (טוענת המשטרה) גבה פריימן כ-35 אלף לירות.

אולם כאשר הבתים הוקמו כמעט כולם, ובמקום נראו כבר משפחות נכ' נסות לדירות, צף החשד. למעונינים לא היתה סבלנות. "מתי כבר נכנס לדור שם?" שאלו. לדבריהם, היה וזהה אותם פריימן במשהו פורמלי, כגון: "מה אתם יודעים איזה סידורים עלו לדעונת?" אך שלשה מבין המעונינים נראו לו מסוי-נים. הוא העריך אותם כאויבים פוטנציאליים, החליט למשוך אותם לצדו. הם היו זקוקים לעבודה, לפרנסה. פריימן נתן להם עבודה. המטרה היתה כפולה: לחזק את הרושם, כי התכניות הולכות ומתגשמות בהשגחתו, לשלול מהם את האוביקטיביות.

לאחד העולים נתן עבודה לא קלה, אך חיונית, סודית בהחלט. היה עליו לעמוד בתחנת האוטובוסים המרכזית ולאסוף כל כרטיס נסיעה שמושב שנוס' עים זורקים על הארץ. הרושם שהעובד קיבל היה, כי זה מבצע פיקוח על כמות הכרטיסים, משהו החשוב למודיעין ול' משק המדינה, והפעולה כולה צריכה להי-עשות במחשבת (נותן העבודה אסר עליו לשאול או לספר דבר לאיש על עבודתו). האיש עמד שם שמונה שעות ביום, אסף כרטיסים ישנים, צבר אותם בבית בשקים וקיבל 80 לירות לחודש. האדם השני היה רושם כל מספר מכונות העוברת ליד מוגרבי. השלישי ערך דין וחשבון על המתרחש בקרבת השכון, כמה מכונות משא הגיעו עם מלט, כמה חזרו, מי היה במקום.

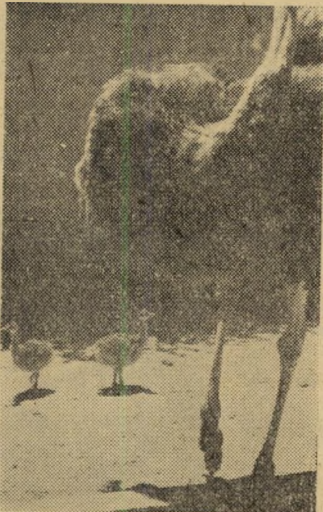
שק מזה פתקאות. אך מקץ כמה חדשים גברו החשדות. אנשים החלו לח' קור, להתעניין אצל המשתכנים האחרים. הוחלט שכל המועמדים יתכנסו, יקימו אגודה של המשתכנים וידונו במצב, בדחיה ובגורמה. כיצד עושים זאת, כאשר אין איש מכיר את רעהו? פריימן עזר להם. הוא כינס את כל המשתכנים העתידיים בקפה "פסג" של "סולל בונה" (גם השם "סולל בונה" עשה רושם). המטרה היתה: אסיפת; היכרות; כאן צריכים היו האנשים להכיר איש את רעהו, לבחור ועד ולדון במצב. ואמנם ערב אחד הופיעו כעשרים איש, חיכו להתחלת היכרות, אולם פריימן עצמו לא בא. לאחר שיכנס את כל המתלוננים לשם היכרות הסתלק ולא ארואה עוד. קמעה קמעה החלו האנשים מכירים איש את רעהו. התפתחו ביניהם שיחות, החלו מגלים כמה שילמו ומה הובטח

להם. משלא הופיע מבטיח השיכונים, אך אחד הנוכחים הבייתה וחזר לבית הקפה כשבידו שק מלא פתקאות, שפך את התוכן החוצה וצעק: "הנה, זה אספתי בשבילך על יד התחנה". הסוף: כולם הלכו למשטרה והחלו מדברים. אולם משבאה המשטרה לעזור את פריימן לא יכלה לגלות את עקבותיו. היו סימנים, כי הוא עזב את הארץ.

אך לבסוף, בדרך מקרה, נודע על הימצאו של אדם בשם פריימן בבית מלון בצפת. כמה שעות אחר כך נעצר פריימן.

"הכושי עשה זאת"

אחמד קוטאני, כושי צנום בן 20 שנה, עמד בפני השופט המחוזי וגולל את שורות מוצאו ומשפחתו: לפני הרבה שנים באו ערבים עשירים מארץ ישראל לחפש, לקנות עבדים. אבי סבו של אחמד

בת היענה ואפרוחיה האב דוגר בליה

היה בין אלה שנרכשו על ידי הערבים, והוא, אחמד, בן לעבדים. במרוצת השנים התבוללו הכושים בערבים, שרידיהם חיים בקרב כמה משבטי הבידואים בנגב. אמנם נשתנו הזמנים, אבל אחמד קוטאני הנו עבד עד היום. הגם שבימים אלה קוראים לו משרת. הוא משרתו של השייך סולמן שבר שפיטון. יעתה הוא עומד בפני כס הדין כנאשם בנסיון לרצוח את סלים, בנו של השייך, נער בן 12. **הקבור בכאר נאנה.** פרשת "אלף לילה ולילה" היה הנסיון לרצוח את סלים בן ה-12. לאחר שנשמעו כל העדויות, קם התובע, ד"ר בנימין טומקביץ, כדי לסכם את דבריו. היה זה נאום תיאורי מאד, טומקביץ לא דיבר על חוק בלבד, הוא תיאר את המסיבות; לשייך סולימאן שתי נשים, האחת "זקנה", כת 40, והשנייה, פטמה, היא בת 23, יפה מאד, מגושמת, מחייכת לכל עובר ושב ומראה תוך כדי כך שתי שורות שיניים לבנות כשלג. סלים הקטן הוא בנה של האשה הראשונה. אחמד הוא המשרת של השייך. הערבים מביטים על הכושי מתוך בוז וביטול, מעליבים אותו בכל הזדמן, נוהגים כעמו. אולם יום אחד נפוצה השמו'רה בין הבידואים, כי המשרת מקיים יחסים עם פטמה היפה, אחמד נראה בליה ליד האלה של פטמה. אחמד הבין את משמעות השמועות. התוצאות יכול להיות חמורות. הרכילות הגיעה לשיאה, כאשר יום אחד נעלם היילד סלים מן המחנה. אם כי סלים הקטן הפיץ חלק ניכר של השמועות לא נפל החשד על אחמד. אך כעבור שלשה ימים נשתנו פני הדברים.

ילדים ששיחקו בערבה, לא הרחק מבאר עזובה, שמעו גניחות. הם החלו לחפש, הגיעו לבאר. הם שמעו מישהו אנח בעומק הבאר הסתומה באבנים, קרשים וחול, קראו להוריהם. הבידואים ניגשו לעבודה, חפרו, ירדו פנימה, והוציאו מתחת לקרשים והאבנים, בעומק של 12 מטר, את סלים המפרפר בין החיים וה' מוות. כעבור יום חזר סלים לאיתנו. המלים הראשונות שאמר היו: "הכושי, הכושי עשה זאת".

הרופא התפעל. סלים סיפר כי אחמד הומינו לטיול. הם הלכו עד לבאר, כאשר, לפתע, סתם את פיו והשליך אותו לתוך הבאר. אחר כך זרק עליו קרשים שהיו במקום, אבנים, הוסיף חול. שני קרשים

חסמו את המעבר בפני החול, היילד לא נחנק, החניק מעמד ושתה במשך יומיים את השתן על עצמו. הרופא הממשלתי התפעל, אך השייך היה איש שקול בדעתו, לא נתן לאנשיו להכות את הכושי, מסרו למשטרה. אחמד סיפר בחקירה המוקדמת, כי השוטרים הכו אותו, ניסו להוציא ממנו הודאה, אך הוא שתק. אולם מה שלא עשו השוטרים, עשה התובע. בחקירתו שתי ערבת התמוטט הכושי, הת' פרץ בכבדי, סיפר את הכל. "היילד הזה, הנחש הזה סלים, הוא שהפיץ את הש' מועות על היחסים עם פטמה, אשתו הצ' עירה של השייך". הוא רצא להענישו, רצה להחזיק אותו באותה באר במשך יומיים ואחר כך להוציאו משם. כולם מביטים עלי מלמלה, חשד כזה יכול היה להגמר באיבוד חיי", הסביר, "צריך הייתי להעניש את היילד".

השייך ומשפחתו עזבו בינתיים את הארץ, עברו את הגבול לעבר הירדן. נמאס עליו לשבת בנגב, בו רננו הבריות דברים שונים על אשתו הצעירה של השייך, ואחמד נידון לחמש שנות מאסר.

חיות

אפרוחים במקום הביתה

בפינה המזרחית-צפונית של גן-החיות התל-אביבי שררה התרגשות רבה. בכ' לוב, שהוסתר מעיני סקרנים ע"י מחצי לות קש, הסתודרו שלשה אפרוחים, דו-מים לאוזנים קטנים. מעליהם התרגשו האב שחור הנוצות, והאם החומה, מוכנים לה' גן על ילידהם עד טיפת הדם האחרונה. נערים שובבים, ששמעו על לידת 3 בנות-היענה הצבריות הראשונות, קפצו על הגדר, נוכחו, לתמהונם, לדעת כי בת היענה אינה חיה פחדנית. אמנם, כשאין לה לילים להגן עליהם, מעדיפה היא לס' מוך על מהירותה העצומה ולברוח. אך כשמוטל עליה ללחום, אין היא מהססת, היא מריכנה ראש, פורשת את כנפיה ומסתערת. שיטת ההתקפה: הרמת רגלה החזקה (לפעמים עד גובה הצוואר), רטי' שת בסנו של האויב במכה עצומה אחת של האצבע הגדולה.

הקרנן הראשון של התקפה כזאת היה, בשעתו, אברהם ברולי, שחור העיניים, בן ה-25 הממנה על הטיפול בחיות "הג' דולות" (פילים, גייראפות, בנות-יענה), "נדבקתי כמעט אל הקיר", מודה אברהם, "לשעבר איש בוגעתי, פחדתי אותו רגע יותר משאר בכל ימי הקרבות בחטיבה". במשך 50 יממות דגר הזוג על הבי-צים, שכל אחת מהן שקלה ק"ג וחצי והיתה מספיקה לחתיכות למחלקה צב' אית שלמה. בשעות היום דגרה האם, בדיוק בשעה 9 בערב, כאילו הסתכלו על שעון, הוחלפה ע"י האבי. במשך כל אותה תקופה לא העיז איש, מלבד אבי' רהם, להתקרב אליהן.

אברהם חושב את בנות היענה לטפ' שיות, את הפילים לחכמים, הוא לא נולד חובב חיות, אילקע במקרה לעבודה בגן-החיות בהיותו בן 14. מאז התרגל אל בעלי החי, למד לחבבן. ביוחד נתונה אהבתו לפיל - אהבה שכמעט עלתה לו בחייו. בשחקו עם הפיל התחלקה הח' ייה הכבדה, נפל על פניה: שברה את צווארה שכמעט נקבר תחתו, קפץ אחרה ברגע האחרון.

הפיל מחזיר את אהבתו. כשהתגייס אברהם בימי המלחמה, רחש הפיל שני' אה סתומה למלא מקומו. מאז נעברה רוחה של החיה, המחוננת בזכרון חד, והיא מתודדת עתה עם אברהם בלבד.

הארץ

מבחר מגוון

המדור לשתלנות במשרד החקלאות מודיע בזה כי יש ברשותו שתילי צי' ניות למכירה (לשכת העתונות הממשל'ית).

ענבניות רתיות

פקודת הפיקוח על המזונות: 1942 צו בדבר ייצור תרכיז ענבניות ליצוא (הבוקר).

שיכון צאן

דיר: 3 וחצי חדר למכירה, במרכז משובה, קומה א' על עמודים (הארץ). שבתאי אנגל, תל-אביב

* שיטה זו, שנקבעה ע"י הטבע, מט' בירה את צבע הנוצות של המינים: הצבע השחור מסווה את האב הדוגר בליה, הצבע החום מסווה את האם ביום.